

חק לישראל – פרשת ויצא יום ב'

תורה – בראשית פרק כח'

(טז) וַיִּיקָץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֹן יֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי:
 (טז) וַיִּיקָץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֹן יֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי: (טז) אֲתַעֲרֵךְ יַעֲקֹב
 מִשְׁנָתוֹ וַאֲמַר בְּקוֹשְׁטָא (אית) יִקְרָא דִּי שְׂרִי בְּאַתְרָא דְרִין וְאֲנָא לֹא הוֹיֵתִי יָדַע:
 (יז) וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נִּזְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שְׁעַר
 הַשָּׁמַיִם: (יז) וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נִּזְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שְׁעַר
 הַשָּׁמַיִם: (יז) וְדָחִיל וַאֲמַר מַה דְּחִילֵוֹ אֲתַרָּא דְרִין לִית דִּין אֲתַר דְּרוּט אֱלֹהִין אֲתַר דְּרַעְנָא בֵּיה מִן קִדְּם יִי
 דְרִין תַּרְע קַבֵּל שְׁמֵיָא:
 (יח) וַיִּשְׁכַּם יַעֲקֹב בַּבֶּקֶר וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאֲשֵׁיתוֹ וַיִּשֶׂם אֹתָהּ מִצְבֵּה
 וַיִּצַק שָׁמֶן עַל רֹאשָׁהּ: (יח) וַיִּשְׁכַּם יַעֲקֹב בַּבֶּקֶר וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאֲשֵׁיתוֹ
 וַיִּשֶׂם אֹתָהּ מִצְבֵּה וַיִּצַק שָׁמֶן עַל רֹאשָׁהּ: (יח) וַאֲקִרִים יַעֲקֹב בְּצַפְרָא וְנָסִיב יָת אַבְנָא דִּי שְׁוִי אֲסֻדְהִי
 וְשְׁוִי יָתָה קַמָּא וְאַרִיק מִשְׁחָא עַל רִישָׁהּ:
 (יט) וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית אֵל וְאוֹלָם לְזֵו שֵׁם הָעִיר לְרֹאשְׁנָה: (יט)
 וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית אֵל וְאוֹלָם לְזֵו שֵׁם הָעִיר לְרֹאשְׁנָה: (יט) וַקְרָא יָת שְׁמָא
 דְּאַתְרָא הַהוּא בֵּית אֵל וַבְּרַם לְזֵו שְׁמָא דְקִרְתָּא בְּקִדְמֵיָתָא:

רש"י

איהו לא יהיב לביה להתפלל במקום
 שהתפללו אבותיו ומן השמים יעכבוהו איהו
 עד חזן אזל כלאמרין צפרק גיד הגשה וקרא
 מוכיח וילך חרנה כי מטא לחזן אמר אפשר
 שעברתי על מקום שהתפללו אבותי ולא
 התפללתי בו. יהב דעתיה למהדר וחזר עד
 בית אל וקפצה לו הארץ (בית אל לא זה הוא
 הסמוך לעי אלף לירושלים ועל שם שהיתה
 עיר האלהים קראה בית אל והוא הר
 המוריה שהתפלל בו אברהם והוא השדה
 שהתפלל בו יצחק וכן אמרו בסוטה לכו
 ונעלה וגו' לא כאברהם שקראו הר ולא
 כיצחק שקראו שדה אלף כיעקב שקראו בית
 אל ע"כ פרש"י מדוייק: מה נורא – תרגום
 מה דחילו אתרא דדין. דחילו שם דבר הוא
 כמו סוכלתנו וכסו למלכש: וזה שער השמים
 – מקום תפלה לעלות תפלתם השמימה.
 ומדרשו שבית המקדש של מעלה מכון כנגד
 בית המקדש של מטה:

(טז) ואנכי לא ידעתי – שאם ידעתי לא
 יסנתי במקום קדוש כזה:
 (יז) כי אם בית אלהים – ר"ל אלעזר צקס
 רבי יוסי זן זמרח הסולם הזה עומד בבאר
 שבע ואמצע שיפועו מגיע כנגד בית המקדש
 שבאר שבע עומד דרומה של יהודה
 וירושלים בצפונה בגבול שבין יהודה ובנימין
 ובית אל היה בצפון של נחלת בנימין בגבול
 שבין בנימין ובין בני יוסף נמצא סולם שרגליו
 בבאר שבע וראשו בבית אל מגיע אמצע
 שיפועו נגד ירושלים. וכלפי שאמרו רבותינו
 שאמר הקב"ה לדיק זה בא לבית מלוני ויפטר
 בלח לינה. ועוד אמרו יעקב קראו לירושלים
 בית אל וזו לזו היא ולא ירושלים ומהיכן
 למדו לומר כן אומר אני שנעקר הר המוריה
 ובא לכאן וזהו היא קפיצת הארץ האמורה
 בשחיטת חולין שבה בית המקדש לקראתו עד
 בית אל וזהו ויפגע במקום וא"ת וכשעבר
 יעקב על בית המקדש מדוע לא עכבו שם

חק לישראל – פרשת ויצא יום ב'

נביא – הושע פרק יב' ב'-ה'

- (ב) אֶפְרַיִם רָעָה רוּחַ וְרֹדֵף קָדִים כָּל הַיּוֹם כָּזָב וְשָׂד יִרְבֶּה וּבְרִית עִם אֲשׁוּר יִכְרְתוּ וְשָׁמֶן לְמִצְרַיִם יוֹבֵל: (ב) בית ישראל דמן לדרוח זרע ועלעול חצד כל יומא כדבין ובזא מסוגן וקים עם אתוראה אקימו וקורבנא למצרים מובליו:
- (ג) וְרִיב לַיהוָה עִם יְהוּדָה וּלְפָקֵד עַל יַעֲקֹב כַּדְרָכָיו כַּמְעַלְלָיו יָשִׁיב לוֹ: (ג) ודינא קדם יי עם דבית יהודה ולאסערא על יעקב כאורחתיא וכעובדוהי תקניא יתיב ליה:
- (ד) בְּבֶטֶן יַעֲקֹב אֶת אַחִיו וּבְאֹנוּ שָׂרָה אֶת אֱלֹהִים: (ד) נביא אמר להון הלא יעקב עד דלא אתיליד אמיר דיסגי מן אחוהי ובתוקפיה אתרברב עם מלאכא:
- (ה) וַיֵּשֶׁר אֶל מְלֶאכֶּה וַיִּכַּל בְּכָה וַיִּתְחַנֵּן לוֹ בַּיִת אֶל יִמְצְאֵנוּ וְשֵׁם יִדְבָר עֲמֹנוּ: (ה) ואתרברב עם מלאכא ויכיל בכא ובעא מניה בבית אל אתגלי עלוהי ותמן ימליל עמנא:

רש"י

- (ב) רועה רוח – לשון ריע מתחבר לדברי רוח להעכו"ם ושמן שלהם למכרים מובילים לתת שוחד למכרים לעזור אותם:
- (ג) וריב לה' עם יהודה – אליהם הוא מגיד את דברי ריבו אשר עשו לו אחיהם בית ישראל ולא יתמנהו צפקו על יעקב כדרכיו:
- (ד) בבטן יעקב את אחיו – כל זה עשיתי לו אחזו צעקו סו' שהוא יהיה לו גזיר:
- (ה) זכה – המלאך. ויתחנן לו – כשאמר לו לא אשלחך כי אם צרכתי (צרכאשית לצ) המלאך היה מבקש ממנו הנח לי עכשיו סופו של הקצ"ה ליגלות עליך צבית אל ושם ימצאנו ושם ידב' עמנו והוא ואני נסכים כך על הצרכות שצירכך יצחק ואותו מלאך שרו על עשו היה והיה מערער על הצרכות:

כתובים – משלי פרק ו' כג'-כו'

- (כג) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹרֶךְ יְדֵיךָ חַיִּים תוֹכְחוֹת מוֹסֵר: (כג) מטול שרגא הוא פוקדנא ונימוסא נוהרא ואורחא דחיי ומכסנותא ומרדותא:
- (כד) לְשִׁמְרֶךָ מֵאֲשֶׁת רָע מִחֶלֶקֶת לָשׁוֹן נִכְרְיָהּ: (כד) דתנטרך מן אתתא בישתא ומן שעיעותא דלישנא דנוכריתא:
- (כה) אֶל תִּחְמַד יִפְיָהּ בְּלִבְבָךָ וְאַל תִּקְחָהּ בְּעַפְעָפִיָּהּ: (כה) לא תרוג שופרה בלבבך ולא תשרגנך בגבנתהא:
- (כו) כִּי בְעֵד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כְּפַר לָחֶם וְאֲשֶׁת אִישׁ נִפְשׁ יִקְרָה תַּצְוֶד: (כו) מטול דרמיא מלתא דזניתא היך גרעתא דלחמא ואתת גברא נפשא יקירתא צידא:

רש"י

- (כג) כי נר מצוה ותורה אור – כמו שהאור מאיר לעולם תמיד כך התורה עומדת זכותה לעולם אל האד' זכות מצוה לפי שעה כאור הנר, ד"א כי נר מצוה וגו' מצות האב הוא נר כל מי שמקיים מצות אביו כאלו נוטל נר בידו להדליק במקום חושך ואם אבד שום
- דבר שם הוא מוצאו לאורו, וכן מי שהוא מקיים הוראת אמו אורה היא לו וכן הוא אומר אל תטוש תורת אמתך וכן הוא ודאי שמקרא זה מדבר במצות אביו ואמו דכתיב (משלי כ) מקלל אביו ואמו ילעד נרו בצאון חשך ואם נר של אדם ילעד (כוהה) כשאין

חק לישראל – פרשת ויצא יום ב'

שקומרת מן הזונה לבדה אלכ ע"כ זו עבודת גלולים שהיא חמורה כנגד הכל. מחלקת לשון – מטחות עינים של לשון נכריה: (כה) ואל תקחד – ואל תטול חכמתך ממך זעפעפי עיניה שקוררות זהם זעפעפיה: (כו) כי זעז אשה זונה עד ככר לחם – לידי עניות וחוסר כל טוב. נפש יקרה תלוד – נפש שהיתה יקרה קודם לכן זאה ולדה לגיהגס:

מקיי' מלות נמלא כשמקיים מלות מאיר נרו (ר' יוסף קרא). ודרך חיים תוכחות מוסר – תוכחות המוסר הם מטיס את האדם לחיים נמלא שהם דרך החיים: (כז) לשמרך מאשת רע – התורה תשמך מאשה של מנהג רע ועל כרחך לא דבר שלמה אשה רעה אלכ כנגד עבודת גלולים שהיא שקולה כנגד הכל שאם תאמר אשה זונה ממך וכי כל שכרה ושזחה של תורה

משנה – שבת פרק ז'

(א) כָּלֵל גָּדוֹל אָמְרוּ בַשַּׁבָּת. כָּל הַשּׁוֹכֵחַ עֵקֶר שַׁבָּת וְעֵשָׂה מְלָאכּוֹת הַרְבֵּה בַשַּׁבָּתוֹת הַרְבֵּה, אֵינּוּ חַיִּב אֶלָּא חֲטָאת אַחַת. הַיּוֹדֵעַ עֵקֶר שַׁבָּת וְעֵשָׂה מְלָאכּוֹת הַרְבֵּה בַשַּׁבָּתוֹת הַרְבֵּה, חַיִּב עַל כָּל שַׁבָּת וְשַׁבָּת. הַיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא שַׁבָּת וְעֵשָׂה מְלָאכּוֹת הַרְבֵּה בַשַּׁבָּתוֹת הַרְבֵּה, חַיִּב עַל כָּל אֵב מְלָאכּוֹה וּמְלָאכּוֹה. הַעוֹשֶׂה מְלָאכּוֹת הַרְבֵּה מֵעֵיִן מְלָאכּוֹה אַחַת, אֵינּוּ חַיִּב אֶלָּא חֲטָאת אַחַת:

הרבה – שלא ידע שמלאכות הללו אסורות ועשאו כמה פעמים בזמנה שבתות, חייב על כל אב מלאכה חטאת אחת. ואע"פ שחזר וכפלן בזמנה שבתות, כל אב מהן חלה שגגה היא, דהא לא נודע לו זינתיים. והכא ליכא למימר ימים שזינתיים היוין ידיעה לחלק, דמשום ימים שזינתיים אין לו לדעת איזו מלאכה אסורה ואיזו מלאכה מותרת אלכ אם כן יצב ועסק לפני חכמים בהלכות שבת. והוא הדיון שחייב על שתי תולדות של שתי אבות חלוקות על כל אחת חטאת אחת, אבל אי עביד אב ותולדה ידידה או שתי תולדות של אב אחד לא מחייב אלכ חלה, כדקתני סיפא העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת אינו חייב אלכ אחת, כגון שתי תולדות של אב אחד, משום דהוי כעושה וחוזר ועושה בהעלם אחד, ואין חילוק חטאות בהעלם אחד אלכ בגופי עבירה שאינו דומים או בחילוק שבתות לענין שגגת שבת:

רע"ב – (א) כלל גדול – השוכח עיקר שבת – כסבור אין שבת בתורה, ואע"ג דמעיקרא שמע ועכשיו שכחו: אינו חייב אלכ חטאת אחת – על כל השבתות שחילל, דכולה שגגה חלה היא, דכתיב (שמות לא) את שבתותי תשמורו, ומשמע שמירה אחת לשבתות הרבה: היודע עיקר שבת – שיש שבת בתורה ונאסרו זו מלאכות: ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה – ע"י שגגת שבת, שאינו יודע ששבת היום: חייב על כל שבת ושבת – חטאת אחת, ועל זה נאמר (סם) ושמרו בני ישראל את השבת, דמשמע שמירה לכל שבת ושבת, כלומר שחייב חטאת על כל שבת ושבת. ואע"פ שלא נודע לו זינתיים והעלם אחד הוא, אמרינן ימים שזינתיים היוין ידיעה, שאי אפשר שלא שמע זינתיים שאותו היום שבת היה אלכ שלא נזכר במלאכות שעשה בו, הלכך כל שבת ושבת שגגה אחת היא: היודע שהוא שבת ועשה מלאכות

חק לישראל – פרשת ויצא יום ב'

(ב) אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. הזרע. והחורש. והקוצר. והמעמר. הדש. והזרה. הבורר. הטוחן. והמרקד. והלש. והאופה. הגוזז את הצמר. המלכנו. והמנפצו. והצובעו. והטווה. והמסך. והעושה שני בתי גירין. והאורג שני חוטין. והפועץ שני חוטין. הקושר. והמתיר. והתופר שתי תפירות. הקורע על מנת לתפור שתי תפירות. הצד צבי. השוחטו. והמפשיטו. המולחו והמעבד את עורו. והמוחקו. והמתכו. הכותב שתי אותיות. והמוחק על מנת לכתב שתי אותיות. הבונה. והסותר. המכבה. והמבעיר. המכה בפטיש. המוציא מרשות לרשות. הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת:

כדי חלזון שממנו עושין התכלת קושרין ומתירין, שפעמים כריך ליטול חוטין מרשת זו להוסיף על זו ומתיר ככאן וקושר כאן. ותופר וקורע נמי הוא ביריעות, שכן יריעה שאכלה עש ונקבה זה נקב קטן ועגול כריך לקרוע למטה ולמעלה את הנקב שלא תהא התפירה עשויה קמטין קמטין: והתופר שתי תפירות – והוא שקשרו, לאי לא קשרן לא קיימי, ומחייב תרתי משום קושר ומשום תופר: האל כבי – וכל מלאכות עורו נוהגות בתחשים בעורותיהן: המולחו והמעבדו – בגמרא מקשה דהיינו מולח היינו מעבד, אלא אפיק חד מנייהו ועייל שרטוט במקומו, שמשרטט מאבות מלאכות הוא: הממחקו – מגרד שערו: מחתכו – מקציעו ומחתכו לרצועות וסנדלים. וכותב ומוחק הוא במשכן, שכן רשמים בקרשים לידע איזה צן זוגו וכותב אות בזה ואת בזה, ופעמים שטעה ומוחק: מכבה ומבעיר – באש שתחת דוד הסממנין: מכה בפטיש – הוא גמר מלאכה, שכן אומן מכה בסדן בגמר מלאכה, ואין מכה בפטיש חייב אלא בגמר מלאכה. ומניח דרישא למנה אבות מלאכות ארבעים חסר אחת, אף על גב דהדר חייב ליה חלא חלא, אתא לאשמעינן דאפילו עבד אינש כל מלאכות שבעולם בשבת אחת בהעלם אחד אי אפשר שיתחייב יותר מארבעים חטאות, דכולהו שאר מלאכות תולדות להנך אבות, ואשתכח דעבד אב ותולדה דיליה ולא מחייב אלא חלא:

רע"ב – (ג) הזרע והחורש – הא ללא תנא החורש ברישא והדר הזרע כדרך כל הארץ, לאשמעינן שאם היה קרקע קשה וחרשו וזרעו ואחר כך חזר וחרשו מחייב אחרישה שניה משום חורש: הקורר – בזרעים. והמלקט באילנות חייב משום קורר: המעמר – אורסן זרעים תלושים וזכרם אל מקום אחד: והזורה – ברחת לרוח: הבורר – פסולת בידיו או בכברה: והמרקד – בנפה. ואע"ג דהני כולהו חדא נינהו ללהפריש פסולת מתוך אוכל נעשו שלשתן, משום דשלשתן הוו במשכן רע"ג דמי להדדי חייב ליה כל חדא באנפי נפשה. אי נמי, לפי שאין בבת אחת אלא זה אחר זה: האופה – לא הויא במשכן, לאין אפייה אלא בפת ופת לא שייכא במלאכת המשכן, אלא תנא סידורא דפת נקט – ומיהו מבשל שהוא מעין מלאכת אופה הוה במשכן בסממנין של צבע תכלת וארגמן ותולעת שני. והמגיס בקדירה, והגותן כיסוי על גבי קדירה העומדת על האש, חייב משום מבשל. וכל הנך קמאי דחשיב במתניתין הזרע הקורר הדש וכו' כולהו הוו בסממנין של צבע מלאכת המשכן: הגוזז למר – וכל שאר מלאכותיה שייכי בצמר תכלת של מלאכת המשכן: המלכנו – מכבסו בנהר: המנפצו – חובטו בשבט. אי נמי סורקו במסרק: המיסך – אורדי"ר בלע"ז: בתי גירין – שנותן שני חוטין בתוך הבית ניר: הפועל – מסיר חוטי הערב מעל השתי או השתי מעל הערב לזרד אריגה: והקושר והמתיר – שכן

חק לישראל – פרשת ויצא יום ב'

(ג) וְעוֹד בְּלֵל אַחַר אָמְרוּ. כָּל הַכָּשֶׁר לְהִצְנִיעַ וּמִצְנִיעִין כְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוּ בַשָּׁבֶת, חֵיב עָלָיו חֲטָאת, וְכָל שְׂאִינוֹ כָּשֶׁר לְהִצְנִיעַ וְאִין מִצְנִיעִין כְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוּ בַשָּׁבֶת, אִינוֹ חֵיב אֶלָּא הַמִּצְנִיעִיו:

רע"ב – (ג) כל הכשר להצניע – שהוא דבר העשוי לאורך האדם: ומצניעים כמוהו – שיש בו שיעור הראוי להצניעו: אין חייב אלא המצניעו – אם נעשה חביב על אדם אחד

(ד) הַמוֹצִיא תָּבוֹ, בְּמִלָּא פִי פָּרָה. עֵצָה, בְּמִלָּא פִי גָּמַל. עֵמִיר, בְּמִלָּא פִי טָלָה. עֵשְׂבִים, בְּמִלָּא פִי גָּדִי. עָלִי שׁוֹם וְעָלִי בְּעָלִים, לְחַיִּים, בְּגֵרוּגְרָת, יְבִשִׁים, בְּמִלָּא פִי גָּדִי. וְאִין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי טָלָא שׁוֹו בְּשַׁעוּרֵיהוֹן. הַמוֹצִיא אֶכְלִים בְּגֵרוּגְרָת, חֵיב, וּמִצְטָרְפִים זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שְׁשׁוֹו בְּשַׁעוּרֵיהוֹן, חוּץ מִקְלִפֵּיהוֹן וְגֵרְעִינֵיהוֹן וְעִקְצִייהוֹן וְסָבֹן וּמְרִסָּנוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אָוִמֵר, חוּץ מִקְלִפֵּי עֲדָשִׁים שְׁמֹתַבְשָׁלוֹת עֲמִיהוֹן:

רע"ב – (ד) ענה – תבן של מיני קטניות: כמלא פי גמל – שיעורו גדול ממלא פי פרה. וכמלא פי פרה לא מחייב בענה, דהא לא חזי לפרה: עמיר – קשין של צבלים: פי טלה – נפיש מפי גדי, הלכך עמיר דלא חזי לגדי לא מחייב כמלא פי גדי עד לאיכא מלא פי טלה. אצל עשבים הואיל וחזי לגדי ולטלה מחייב אפילו כמלא פי גדי: לחין – הראויין לאדם: בגרוגרת – דזה שיעור לכל מאכל אדם בשבת, אצל כמלא פי גדי לא, דלחיים לא חזו לגדי: ומצטרפין – כל אוכלי אדם זה עם זה: חוץ מקליפיהן – שאינן אוכל ואין

משלימין השיעור: ועוקליהן – זנב הפרי שהוא עץ בעלמא: וסובן – קליפת החטים הגושרת מחמת הכתישה: ומורסנן – הגשאר צנפה. ורמב"ם פירש איפכא, דמורסנן הוא עצה וגרוע מסובין: חוץ מקליפי עדשים – שמצטרפין: שהן מהצטלות עמהן – לאפוקי הקליפות החיונות שהן נושרות כשעושה מהן גורן. וקליפי הפול בזמן שהן לחים ומתצטלן עם קליפתן לרבי יהודה מצטרפין עם האוכלים לשיעור גרוגרת, אצל יבשים לא, שאין נאכלין בקליפתן לפי שהן נראין כזבובין בקערה. ואין הלכה כר"י:

גמרא – שבת דף סט' ע"ב

אמר רב הונא היה מהלך בדרך או במדבר ואינו יודע אימתי שבת מונה ששה ימים ומשמר יום אחד חייא בר רב אומר משמר יום אחד ומונה ששה במאי קמיפלגי מר סבר כבריייתו של עולם ומר סבר כאדם הראשון מיתיבי היה מהלך בדרך ואינו יודע אימתי שבת משמר יום אחד לששה מאי לאו מונה ששה ומשמר יום אחד לא משמר יום אחד ומונה ששה אי הכי משמר יום אחד לששה משמר יום אחד ומונה ששה ליה ועוד תניא היה מהלך בדרך או במדבר ואינו יודע אימתי שבת מונה ששה ומשמר יום אחד תיובתא (דרבי חייא) [דחייא] בר רב תיובתא אמר רבא בכל יום ויום עושה לו כדי פרנסתו [בר מההוא יומא] וההוא יומא לימות דעביד

חק לישראל – פרשת ויצא יום ב'

מאתמוול שתי פרנסות ודילמא מאתמוול שבת הואי אלא כל יום ויום עושה לו פרנסתו אפילו ההוא יומא וההוא יומא במאי מינכר ליה בקידושא ואבדלתא אמר רבא אם היה מכיר מקצת היום שייצא בו עושה מלאכה כל היום כולו פשיטא מהו דתימא כיון דשבת לא נפיק במעלי שבתא [נמי] לא נפיק והאי אי נמי בחמישה בשבתא נפיק לישתרי ליה למיעבד מלאכה תרי יומי קא משמע לן זימנין דמשכח שיירתא ומקרי ונפיק:

רש"י על הגמרא

– לזכרון בעלמא, שיהא לו קס יום חלוק משאר ימים, ולא תשתכח שבת ממנו: אם היה מכיר מקצת יום שיאלצ בו – לא שזכר איזה יום בשבת היה, אלא זכור שהיום יום שלישי ליציאתו או רביעי ליציאתו, ומתוך כך ידע שמונה ליציאתו עושה מלאכה כל יום שמיני, וכן לעולם, ודאי זהו יום שיאלצ בו, וקיס ליה דשבת לא יאלצ, שהרי בישוב לא שכח את השבת: במעלי שבתא נמי לא נפיק – דאין דרך ללאת מפני כבוד השבת, ועל כן כל יום שמונה ותשעה ליציאתו לישתרו, דליכא לספוקינהו בשבת:

מונה ששה – מיום שקם אל לבו שכחתו, ומשמר השביעי: משמר יום אחד ומונה ששה – וכל יום שקם אל לבו אינו משמר, לשמא עשה מלאכה אצל יום המחרת משמר, ולקמן מפרש דבהנך דאינו משמר לא עביד נמי מלאכה, אלא כדי פרנסת היום: כברייתו של עולם – ימי חול נמנו תחלה: כחדם הראשון – שנברא בערב שבת ויום ראשון למנינו שבת היה: יום אחד לששה – משמע לששה שעברו: והוא יומא לימות – בתמיה: ודלמא אתמוול שבת הוה – ונמלא מחלל שבת שלא לפקוח נפש: בקדושתא ואבדלתא

זוהר – ויצא דף קנג' ע"א

תא חזי, (תהלים קו) אשרי שמרי משפט, דנטרי מהימנותא דקודשא בריה הוא, בגין דקודשא בריה הוא, איהו משפט. ובעי ליה לבר נש לנטרא דלא יסטי לאורחא אחרא, אלא דיהא נטיר משפט, בגין דקודשא בריה הוא איהו משפט, דכל ארחוי משפט. (תהלים קו) עושה צדקה בכל עת, וכי בכל עת יכיל בר נש למעבד צדקה. אלא, מאן דישתדל באורחוי דאורייתא, ועביד צדקה עם אינון דאצטריכו לה, דכל מאן דעביד צדקה עם מספנא, אסגי ההיא צדקה לעילא ותתא:

תא חזי, מאן דאשתדל בעדקה, ההיא צדקה דעביד, סליק לעילא, ומטא לעילא לההוא אתרא דיעקב, דאיהו דתיכא עלאה. ואמשיה ברכאן לההוא אתר, ממובעא דכל ממועין. ומההיא צדקה, אמשיה וארבי ברכאן לכל אינון תתאי, ולכל דתיכין ולכל חילין, וכלהו אתברכאן ואתוספן נהורין, ברכא יאות. בגין דכלהו אקרו עת, ודא הוא דכתיב, עושה צדקה בכל עת:

חק לישראל – פרשת ויצא יום ב'

תָּא חֲזִי, בְּזִמְנָא דְהוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, אֵינּוּן הוּוּ מְשַׁכֵּי בְּרַכָּאן מְלַעֲיִלָא לְתַתָּא, וְכַד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, עָאֵלוּ תַּחְוֹת רְשׁוֹ אַחְרָא, וּבְרַכָּאן אֲתַמְנְעוּ מֵעֲלָמָא:

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב הוּוּ תַּחְוֹת רְשׁוֹ קַדִּישָׁא, בֵּינּוּ דְנִפְק מֵאַרְעָא, עָאֵל בְּרְשׁוֹ אַחְרָא, וְעַד לָא עָאֵל תַּחְוֹת רְשׁוֹ אַחְרָא, אֲתַגְלִי עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ בְּחַלְמָא, וְחָמָא כָּל מַה דְּחָמָא, וְאֶזְלוּ עִמֵּיהּ מְלָאכִין קַדִּישִׁין, עַד דִּיתִיב עַל בִּירָא. וְכֵינּוּן דִּיתִיב עַל בִּירָא, סְלִיקוּ מִיָּא לְגַבִּיּהּ, וְכֵן הוּוּ מְשָׁה, דְּמִתְמָן אֲזַדְמַנְתָּ לִּיהּ אֲתַתִּיּהּ. דְּזָא דְמַלְהָ, בִּירָא לָא סְלָקָא, אֶלָּא כַּד חָמָא קְשָׂרָא דִּילֵיהּ לְאֲתַחְבְּרָא בְּהַרִּיּהּ:

הלכה – הרמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק א'

(א) עד אימתי חייב ללמוד תורה עד יום מותו שנאמר ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך וכל זמן שלא יעסוק בלימוד הוא שוכח:

(יא) וחייב לשלש את זמן למידתו שליש בתורה שבכתב ושליש בתורה שבעל פה ושליש יבין וישכיל אחרית דבר מראשיתו ויוציא דבר מדבר וידמה דבר לדבר ויבין במדות שהתורה נדרשת בהן עד שידע היאך הוא עיקר המדות והיאך יוציא האסור והמוותר וכיוצא בהן מדברים שלמד מפי השמועה וענין זה הוא הנקרא גמרא:

(יב) כיצד היה בעל אומנות והיה עוסק במלאכתו שלש שעות ביום ובתורה תשע אותן התשע קורא בשלש מהן בתורה שבכתב ובשלש בתורה שבעל פה ובשלש אחרות מתבונן בדעתו להבין דבר מדבר ודברי קבלה בכלל תורה שבכתב הן ופירושן בכלל תורה שבעל פה והענינים הנקראים פרדס בכלל הגמרא הן במה דברים אמורים בתחלת תלמודו של אדם אבל כשיגדיל בחכמה ולא יהא צריך לא ללמוד תורה שבכתב ולא לעסוק תמיד בתורה שבעל פה יקרא בעתים מזומנים תורה שבכתב ודברי השמועה כדי שלא ישכח דבר מדברי דיני תורה ויפנה כל ימיו לגמרא בלבד לפי רוחב שיש בלבו וישוב דעתו:

(יג) אשה שלמדה תורה יש לה שכר אבל אינו כשכר האיש מפני שלא נצטווה וכל העושה דבר שאינו מצווה עליו לעשותו אין שכרו כשכר המצווה שעשה אלא פחות ממנו ואע"פ שיש לה שכר צו חכמים שלא ילמד אדם את בתו תורה מפני שרוב הנשים אין דעתם מכוונת להתלמד אלא הן מוציאות דברי תורה לדברי הבאי לפי עניות דעתן אמרו חכמים כל המלמד את בתו תורה כאילו למדה תפלות במה דברים אמורים בתורה שבעל פה אבל תורה שבכתב לא ילמד אותה לכתחלה ואם למדה אינו כמלמדה תפלות:

הלכה – מספר הרוקה דף ב' ע"ב

יְהִיו דְּבָרָיו מוּעָטִין וְקוֹל נְמוּךְ וּמְעַט שְׁחוֹק וּמְעַט שְׂבוּעוֹת הַשֵּׁם אֶפְיָלוּ עַל הָאֻמָּת וְלֹא יַעֲבֹר עַל לְשׁוֹנוֹ פֶּזֶב וְלֹא יֵשֵׁב בְּסוּד מְשַׁחֲקִים כְּאִמּוֹר בְּיַרְמִיָּה לֹא יִשְׁבְּתִי בְּסוּד מְשַׁחֲקִים וְאֶעֱלֶה מִפְּנֵי יָדְךָ בְּרֹד יִשְׁבְּתִי כִּי זַעַם מְלֹאֲתָנִי. וּכְשֶׁקוֹרָא בְּתוֹרָה וּבְנִבְיָאִים וּבְכַתּוּבִים

חק לישראל – פרשת ויצא יום ב'

וּבַת־לְמוֹד וְרוֹאֵה הַגְּמוּל וְהַעֲוֹנֵשׁ וַיִּדְעַע כִּי עֲצָמוּ מַעֲשָׂיו יִכְנַע וַיִּשְׁפִּיל עֲצָמוֹ וַיִּירָךְ לְבָבוֹ וַיִּירָא מֵעֲוֹנֵשׁ הַדְּבָר וַיִּשׁוּב כְּמוֹ יֵאֱשִׁיחוּ אֲשֶׁר קָרַע אֶת בְּגָדָיו וְהָשִׁיב לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעַן דָּךְ לְבָבְךָ וְתִכְנַע מִפָּנָי. הַפְּנִיעָה הִיא עֲנוּה מוֹטֵל בְּמַעֲשָׂיו וּבְרוּחוֹ כְּשֶׁמִּבְּזִין אוֹתוֹ וְהַיְכוּלֵת בְּיָדוֹ לְהַנְקֵם וּמַעֲנִיָּה וְשִׁפְלוּת שׁוֹתֵק וְסוֹבֵל וְאִם יִקְרָהוּ מִקְרָה וּפְגָעִים בּוֹ אוֹ בְּמִמוֹנּוֹ אוֹ בְּבָנָיו אוֹ בְּקִרְוָבָיו יִצְדִּיק הַדִּין יִסְגֹּר פִּיו מִלְדַּבֵּר וְלִבּוֹ מִלְהֲרֹהַר כְּמוֹ וַיִּידוּם אֶהְרֹן וְאִם יִשְׁבַּחְהוּ בְּנֵי אָדָם יֹאמְרוּ אֵל תִּשְׁבַּחְוֵנִי כִּי פָשַׁעִי אָנִי אֲדַע:

לע"נ

זאב וזיית בן שרה, גד גבריאל בן סוזן יהונתן בן צדיקה ז"ל, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל תהילה בת גאולה ז"ל.